

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

Poznámka: Zveřejněna je pouze upravená verze dokumentu z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů a aplikačních zákonů ČR).

Nejsou dotčena práva podle § 16 odst. 2 písm. e) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) oprávněných osob uvedených v § 16 a § 17 téhož zákona.

1. schůze rady města dne: 07.01.2020

Bod pořadu jednání: 13/2

Analýza provozu systému sdílených kol v Liberci za rok 2019 a návrh podmínek provozu na rok 2020

Stručný obsah: V souladu s usnesením RM č. 1054/2019 ze dne 5. 11. 2019 předkládáme radě města analýzu provozu systému sdílených kol (BIKESHARING) v Liberci za rok 2019.

MML, Odbor strategického rozvoje a dotací

Důvod předložení: Předložení analýzy provozu sdílených kol za rok 2019 a návrh podmínek provozu na rok 2020

Zpracoval: Vorlová Dana, Ing. - vedoucí oddělení administrace projektů

Projednáno s: Zámečником Jaroslavem, Ing., CSc. - primátorem města

Předkládá: Maturová Michaela, Ing. - vedoucí odboru strategického rozvoje a dotací

K projednání v radě přizván(a):

Předpokládaná doba projednání (min): 15

Po schválení předložit na jednání:

Návrh usnesení

Rada města po projednání

bere na vědomí

předloženou analýzu provozu systému sdílených kol

schvaluje

Provoz sdílených kol na rok 2020 dle podmínek uvedených v příloze č. 2

ukládá

1. provést poptávkové řízení u provozovatelů sdílených kol
P: Maturová Michaela, Ing. - vedoucí odboru strategického rozvoje a dotací
T: 31.01.2020
2. předložit RM cenové nabídky od poskytovatelů provozu systému sdílených kol na rok 2020

P: Maturová Michaela, Ing. - vedoucí odboru strategického rozvoje a dotací
T: 13.02.2020

Důvodová zpráva

Systém sdílených kol pro Statutární město Liberec zajišťovala, stejně jako v roce 2018, společnost Rekola. Zatímco v prvním roce provozu (2018) na území města operovala se 60 koly, letos to bylo o 66% více, tedy celkově 100 kol.

Jakkoliv zvýšení počtu kol a současně rozšíření zóny, kde je možné sdílená kola používat, zakládaly předpoklad, že musí dojít k nárůstu počtu jízd, celoroční statistika to nepotvrdila. Meziročně došlo ke 43% poklesu počtu výpůjček spolu. Stejnou hodnotu vykazuje pokles celkového počtu uživatelů (o 43%) na letošních 2700. Naopak ale o 76% vzrostl počet aktivních uživatelů, tedy lidí, kteří jeli na kole minimálně jednou za týden.

Průměrně tedy klesl poměr výpůjček vůči počtu provozovaných kol na 1,2 denně (v roce 2018 byl poměr 2,7). Meziročně se ovšem výrazně prodloužila délka průměrné jízdy, a to bezmála dvojnásobně. Z 8 minut v roce 2018 na necelých 15 minut v tomto roce. Spolu s tím roste i průměrná ujetá vzdálenost.

Z výše uvedeného vyplývá, že počet ujetých kilometrů na sdílených kolech se meziročně zásadně nemění, pro nemalou část uživatelů se sdílená kola stala důležitým a pravidelným dopravním prostředkem, plnohodnotným doplňkem hromadné dopravy.

Za poklesem užívání stojí následující faktory:

- 1) Zásadní změna parkování kol v centrální části města.
- 2) Opadnutí počátečního zájmu se zavedením nové služby na jaře 2018.
- 3) Vliv mohl mít i způsob propagace sdílených kol a motivace uživatelů k jejich používání.

Z výsledné analýzy je zřejmé, že uživatelé mají největší zájem o jízdy v centrální části města. Právě zde je proto nutné zavést a provozovat jednoduchý systém parkování kol tak, aby opadly obavy uživatelů z případné penalizace za ukončení výpůjčky na špatném místě.

Z časové analýzy počtu výpůjček v průběhu týdne vyplývá, že víkendy, a to i proti jiným městům provozujících sdílená kola, vykazují výrazně nižší počty jízd. To může být spojeno s věkovým průměrem uživatelů a s faktem, že o víkendu je ve městě méně studentů proti všedním dnům. Tuto tezi potvrzuje skutečnost, že v dubnu až červnu byl vyšší počet výpůjček proti zbývajícím částem sezóny.

Závěr:

I druhý rok fungování sdílených kol prokázal, že tento způsob individuální dopravy má ve statutárním městě Liberec své místo. Na druhou stranu je zřejmé, že je systém sdílených kol velmi senzitivní na nastavení způsobu využívání kol a oblastí, kde je možné na kolech jezdit či je parkovat.

Dva roky provozu prokázaly, že uživatelé jsou v určitém počtu ochotni na kole překonávat i liberecké výškové rozdíly. Z analýzy není přímo jasné, jakým poměrem se na jízdách do kopce podílejí kola s přehazovačkou. Přesto je možné konstatovat, že vybavenost kol spolu s technickým řešením parkování jsou rozhodujícími faktory pro úspěšnost fungování systémů sdílených kol na území statutárního města Liberec.

Odbor strategického rozvoje a dotací předkládal, za spolupráce externího pracovníka L. Pavlíka, návrhy podmínek pro systém sdílených kol v roce 2020 v rámci materiálů do rady města v roce 2019, avšak tyto materiály byly dvakrát za sebou z programu rady města staženy. Z důvodu časové tísně odbor strategického rozvoje a dotací navrhuje udělat poptávací řízení (dle přílohy materiálu) a zajistit provoz kol na příští rok skrze výjimku ze směrnice rady města 3RM.

Návrh provozu sdílených kol na období od 1.4. do 30.11.2020

Na základě zkušebního provozu systému sdílených kol a analýzy obdobných systémů v rámci ČR a na území EU radě města navrhujeme stanovit další postup pro výběr dodavatele systému sdílených kol, zaměřit se v rámci dalšího provozování této služby na následující parametry:

- 1) Způsob provozování/zajištění provozu sdílených kol
- 2) Území, na kterém budou kola provozována
- 3) Období, na které bude služba zajištěna
- 4) Cena půjčovného/jízdného
- 5) Systém parkování kol
- 6) Počet provozovaných kol
- 7) Typ kol
- 8) Vybava kol
- 9) Další postup a výběr poskytovatele služby

1) Statutární město Liberec může systém sdílených kol provozovat ve dvou základních variantách, prostřednictvím vlastních zaměstnanců, resp. některé ze svých organizací, nebo prostřednictvím vybraného provozovatele.

První varianta byla zamítnuta na jednání mimořádné rady města dne 30.7.2019 usnesením č. 749/2019. Proto radě města doporučujeme zajištění systému sdílených kol prostřednictvím vybraného provozovatele. Po srovnání výsledku výběrových řízení na obdobné systémy v ČR je předpokládána výše dotace, resp. platby za roční provoz systému, na úrovni 1,5 milionu Kč bez DPH.

2) Systém sdílených kol, aby byl maximálně efektivní a současně zaručoval dostupnost pro všechny obyvatele a návštěvníky města, musí být provozován na celém jeho území. Tím se zaručí dostatečný počet uživatelů. Současně tento rozsah zavazuje provozovatele k vysokému standardu služeb, zejména s ohledem na relokaci kol mezi místy s vysokou mírou využití, a naopak místy s menším zájmem či horší dostupností. Rozsah území a způsob použití kol je možné regulovat nastavením parkovacích míst či celých zón, jak je uvedeno dále v tomto materiálu.

3) Vzhledem k neustálému technologickému vývoji, v kombinaci se snahou zajistit kvalitní a kontinuální službu, je ideální časový úsek pro výběr poskytovatele systému sdílených kol dva roky, tedy na období dvou na sebe navazujících sezon. Sezonou je považováno období od 1. 4. do 30. 11., pokud povětrnostní podmínky umožní. Období dvou let je atraktivnější rovněž z pohledu možných dodavatelů služby a je předpokladem pro jejich vyšší zájem.

4) Zásadní z hlediska fungování a úspěšnosti systému sdílených kol je nastavení ceníku pro koncového uživatele. Proto radě města předkládáme následující variantní řešení:

Varianta A mechanická kola	
----------------------------	--

Prvních 10 minut	Zdarma
Každých dalších 20 minut	15 Kč
24 hodin	150 Kč
Měsíční předplatné	300 Kč
3 měsíce	450 Kč
Roční předplatné (360 dnů)	1000 Kč

Varianta B elektrická kola	
Prvních 10 minut	10 Kč
Každých dalších 20 minut	15 Kč
24 hodin	150 Kč
Měsíční předplatné	300 Kč
3 měsíce	450 Kč
Roční předplatné (360 dnů)	1000 Kč

Varianta C pro stávající uživatele časových jízdenek hromadné dopravy, omezený počet jízd	
Prvních 10 minut, maximálně 5 jízd denně	zdarma
Každých dalších 20 minut	10 Kč
24 hodin	120 Kč
Měsíční předplatné, maximálně 200 jízd za měsíc	200 Kč
3 měsíce, maximálně 700 jízd	300 Kč
Roční předplatné (360 dnů)	700 Kč

První dvě varianty vycházející ze stávajícího nastavení tarifu pro uživatele, varianta číslo 2 předpokládá využití elektrických kol, za jejichž využití jsou uživatele ochotni zaplatit vyšší částku a není tedy nutné zachovat dosud zavedené bezplatné jízdy pro mechanická kola. Varianta číslo 3 ukazuje možnost zvýhodnění pro vybranou skupinu uživatelů, například těch, kteří již pravidelně využívají systém veřejné hromadné dopravy. Podobně lze zavést zvýhodnění například pro studenty, je však nutný jejich seznam či jiný identifikátor nebo alespoň maximálně snadný import uživatelů do daného systému.

Vzhledem k dalšímu navrženému postupu navrhuje radě města zachování stávající bezplatné jízdy v délce deseti minut pro mechanická kola v kombinaci s jízdným od první minuty pro elektrická kola.

5) Sdílená kola je možné provozovat v tzv. stanicovém nebo bezstanicovém režimu. První z nich je finančně i časově náročný z hlediska jeho přípravy a zavedení na území města. Neumožňuje ani pro město výhodnou variabilitu v případě, že je nutné stanice umístit na jiné místo nebo některou přidat. Na druhou stranu bezstanicový systém klade větší nároky na samotné uživatele a provozovatele systému, neboť kola mohou být umístěna kdekoli ve veřejném prostoru. Provozovatel ovšem může ve spolupráci s městem určit místa, kde uživatelé mohou kola parkovat, případně stanovit celé zóny se zvláštním režimem parkování. Při výběru provozovatele systému sdílených kol je proto nutné stanovit podmínky pro parkování kol a garantovat, že daný provozovatel dokáže účinně regulovat parkování v daném území, a to i s ohledem na technické vybavení kol. Jako naprosto nevyhovující technické řešení je nutné označit uzamykání kol k městskému mobiliáři, dopravním značkám či jiným prvkům ve veřejném

prostoru. Naopak ideální řešení je uzamykání kol k sobě samým například zámek zadního kola či prostřednictvím jiného technického řešení. Systém parkování je účinný vždy jen v kombinaci s možností sledovat kola v reálném čase prostřednictvím zabudované GPS v kombinaci s GSM modulem pro komunikaci kola s daným systémem. Neméně důležitá je úroveň servisního zázemí a reakční doby daného provozovatele v případě, že je třeba odložené kolo přemístit.

6) Vzhledem k velikosti území statutárního města Liberec, počtu jeho obyvatel a v návaznosti na výsledku dosud provozovaného systému, jakož i s ohledem na zkušenosti z dalších systému sdílených kol je pro Liberec nejvhodnější minimální počet jízdních kol 120, ideálně 150.

7) Členitost území a povětrnostní podmínky vyžadují na území města využívat minimálně mechanická kola vybavená přehazovačkou se třemi rychlostními stupni. Výrazně vhodnější jsou ovšem kola elektrická umožňující pohodlnou jízdu bez ohledu na členitost terénu a fyzickou zdatnost uživatelů. Elektrická kola výrazně rozšiřují věkovou hranici pro využívání systému sdílených kol. Zatímco mechanická kola jsou nejvíce využívána uživateli do 26 let věku, elektrokola mají tuto hranici více než dvojnásobnou, nejsou výjimkou ani uživatelé ve věku 55+. Proto radě města doporučujeme v zadávací dokumentaci požadovat dodávku elektrických kol či elektrických v kombinaci s mechanickými.

8) Sdílená kola jsou součástí městského prostoru a hromadné dopravy. Musejí proto splňovat nejen zákonem stanovené podmínky, ale i další parametry z hlediska bezpečnosti a komfortu uživatelů. Kola musí fungovat v režimu tzv. smart-bikes. Z hlediska výbavy musí splňovat především tuto výbavu a technické řešení:

- odolné materiály
- blatníky
- výrazné přední i zadní světlo
- GPS, GSM
- stojánek
- zvonek
- reklamní prostor
- přepravní košík
- výškově nastavitelné sedlo bez použití nástrojů, zabezpečené proti vyjmutí, vhodné pro uživatele od 150 cm

Doporučujeme radě města uskutečnit poptávkové řízení na provoz sdílených kol v roce 2020. Materiál byl konzultován s vedoucí oddělení veřejných zakázek Ing. Nikolou Martinetz.

Dle článku VIII jednacího řádu nebudou zveřejněny přílohy tohoto materiálu.
Zveřejnění podle čl. VIII odst. 2 dále nepodléhá materiál týkající se veřejných zakázek. U veřejných zakázek se povinnost zveřejnění řídí zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění.

Přílohy: *materiál neobsahuje žádné přílohy.*